

Sygn. akt IV U 323/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 listopada 2015r.

Sąd Rejonowy w Rzeszowie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	<i>SSR Renata Darłak</i>
Protokolant:	<i>Ewa Grzybek</i>

po rozpoznaniu w dniu *12 listopada 2015r. w Rzeszowie*

sprawy z wniosku *małoletniej K. K. – reprezentowanej przez*

przedstawiciela ustawowego – matkę M. K.

przeciwko *Wojewódzkiemu Zespołowi ds. Orzekania o Niepełnosprawności*

w (...)

o *ustalenie*

na skutek odwołania *małoletniej K. K.*

od orzeczenia *Wojewódzkiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności*

w (...)

z dnia 19 maja 2015 r. nr (...)

I. *zmienia w części zaskarżone orzeczenie Wojewódzkiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w (...) z dnia 19 maja 2015 r. znak (...) w ten sposób, że zalicza małoletnią K. K. do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności i ustala, że:*

- przyczynę niepełnosprawności stanowią schorzenia oznaczone symbolem 01-U,*
- ustalony stopień niepełnosprawności datuje się od 9 marca 2015r.,*
- orzeczenie wydaje się do 30 kwietnia 2019r.,*

II. *w pozostałym zakresie odwołanie oddala.-*

Sygn. akt IV U 323/15

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 12 listopada 2015 r.

Orzeczeniem z dnia (...) r., nr (...) Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w L. zaliczył małoletnią K. K. do lekkiego stopnia niepełnosprawności. Jednocześnie ustalił, że przyczynę niepełnosprawności małoletniej stanowi schorzenie oznaczone symbolem O1-U, że niepełnosprawność istnieje od urodzenia oraz że ustalony stopień niepełnosprawności, datujący się od dnia 13.03.2015 r. ma charakter okresowy, a orzeczenie wydaje się na okres do 30.04.2019 r. Zespół stwierdził również, iż w stosunku do małoletniej wskazane jest kontynuowanie nauki, że wymaga ona zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze oraz pomoce techniczne ułatwiające funkcjonowanie danej osoby, natomiast nie wymaga konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji ani konieczności stałego współdziałania na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

W dniu 23.03.2015 r. przedstawiciele ustawowi małoletniej – rodzice M. i J. K. wnieśli odwołanie od powyższego orzeczenia do Wojewódzkiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności, domagając się zaliczenia córki do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności oraz orzeczenia wobec niej wskazań, wymienionych w punktach 7 i 8 tego orzeczenia.

W wyniku rozpatrzenia odwołania Wojewódzki Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w (...) orzeczeniem z dnia (...) r., nr sprawy (...) utrzymał w mocy zaskarżone orzeczenie.

Od powyższego orzeczenia matka wnioskodawczyni M. K. wniosła w dniu 02.06.2015 r. odwołanie do Sądu Rejonowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Rzeszowie, domagając się jego zmiany poprzez zaliczenie małoletniej do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności „z uwzględnieniem punktów 7 i 8 na wymaga stałej opieki” .

Odwołująca się podała, że małoletnia jest niepełnosprawna od urodzenia; że pomimo 16 lat nie rozumie wartości pieniędzy tzn. ile to jest 1 zł a ile 2 zł; że nie ma poczucia czasu, tzn. nie odczytuje godzin z zegara oraz że nie może nawiązać kontaktu słownego z drugim człowiekiem z powodu blokady psychicznej. Podkreśliła przy tym, że zna definicję stopnia umiarkowanego upośledzenia umysłowego i jest w pełni przekonana, iż jej córka zalicza się do tego stopnia. Wskazała ponadto, iż dziecko wymaga codziennego budzenia, zrobienia mu śniadania; że trzeba mu przygotować ubrania i dopilnować aby wykonało poranną toaletę; że jest zawożone i odbierane ze szkoły; że w czasie odrabiania lekcji zamyka się w sobie i że nie jest w stanie samodzielnie wziąć kąpieli a poza tym boi się być samo w otaczającym świecie, jest przerażone oraz nie jest w stanie samo zwrócić się do drugiej osoby z prośbą o pomoc.

W odpowiedzi na odwołanie Wojewódzki Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w (...) podał, że ocena stanu zdrowia małoletniej uzasadnia zaliczenie jej do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności oraz że wskazanie punktu 7 **odnosi się do zaliczenia osoby do znacznego stopnia niepełnosprawności**, co jest możliwe wówczas gdy u osoby orzekanej występują jednocześnie ograniczenia w wykonywaniu zatrudnienia i konieczność stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innych osób w pełnieniu ról społecznych w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji. W zakresie żądanego wskazania 8 Zespół podał, że dotyczy ono wyłącznie osób które nie ukończyły 16 lat i uzyskały orzeczenie o niepełnosprawności, a wobec małoletniej zastosowano kryteria, dotyczące osób po 16 roku życia i wydano orzeczenie o stopniu niepełnosprawności.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Małoletnia K. K. ma obecnie 16 lat. Mieszka z rodzicami i siostrą.

Urodziła się z rozszczepem podniebienia i z tego powodu była dwukrotnie operowana. Dziewczynka rozwijała się z opóźnieniem. Również do szkoły poszła z dwurocznym opóźnieniem. Początkowo przez trzy lata chodziła do szkoły podstawowej publicznej, zaś od czwartej klasy uczyła się w specjalnym ośrodku. Małoletnia ukończyła szkołę podstawową specjalną, a obecnie jest uczennicą II klasy specjalnego gimnazjum.

K. K. leczy się w Poradni (...) z powodu stanów lękowych. Nie ma napadów padaczkowych.

(**dowód** : dokumentacja przedłożona przez Wojewódzki Zespół)

W dniu 22.04.2013 r. wnioskodawczyni została poddana badaniu psychologicznemu w Poradni P. – P.w L.. W skali Inteligencji dla Dzieci (...) uzyskała wówczas następujące ilorazy inteligencji: (...). Główne trudności małej w tym czasie dotyczyły sfery komunikowania się, nie wykorzystywania wrodzonych możliwości i funkcjonowania znacznie poniżej nich.

Z kolei aktualne badanie psychologiczne wnioskodawczyni skalą Inteligencji (...) wykazało jej funkcjonowanie na poziomie upośledzenia umysłowego w stopniu umiarkowanym (skala pełna = (...), skala słowna = (...), skala wykonawcza – (...)); że upośledzone są u niej funkcje rozumienia werbalnego, umiejętność klasyfikowania i tworzenia pojęć, abstrahowania i myślenia logicznego oraz rozumienia sytuacji społecznych i korzystania z informacji oraz doświadczeń w sytuacjach praktycznych a także że deficyty dotyczą pamięci bezpośredniej, zdolności analitycznego i syntetycznego myślenia, koordynacji wzrokowo – ruchowej oraz zdolności koncentracji uwagi.

U małej występuje afazja sensoryczna, trudności z mową i problemy z mową spontaniczną. Nie ma ona poczucia czasu, nie zna się na zegarze i nie odróżnia pieniędzy. Dodatkowo występują u niej lęki i obawy. Kontakt słowny z nią jest mierny; ma ona ubogi zasób słów, pojęć i zwrotów, błąd afekt, nastrój jednostajnie obojętny i ujawnia cechy obniżonego intelektu. Mała samodzielnie wykonuje czynności samoobsługowe ale wymaga przy nich pokierowania oraz pomocy rodziców (np. przy myciu głowy). Z uwagi na powyższe wymaga ona stałej pomocy i nadzoru ze strony rodziców w wykonywaniu czynności życia codziennego gdyż nie jest w stanie samodzielnie funkcjonować.

(**dowód:** zaświadczenie lekarskie z dnia 13.07.2015 r. k. 30, opinia psychologiczna z dnia 14.07.2015 r. k. 19, opinia sądowo – lekarska k. 14 – 16, 36 - 37)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentacji Wojewódzkiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w (...) oraz wyżej wymienionych dowodów z dokumentów, których treść i autentyczności nie budziła wątpliwości i nie była kwestionowana przez strony w toku postępowania.

Sąd podzielił ostateczne wnioski opinii sądowo-lekarskiej, sporządzonej przez biegłą z zakresu psychiatrii. Odpowiada ona bowiem wymogom przewidzianym dla tego środka dowodowego. Została przy tym sporządzona z uwzględnieniem całości dokumentacji medycznej, załączonej do akt sprawy, jak też po przeprowadzeniu badania wnioskodawczyni. Zawiera wyczerpujące odpowiedzi na pytania sądu i logiczne oraz jednoznaczne wnioski. Co istotne nie była ona kwestionowana przez strony postępowania.

Sąd oddalił wniosek o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłych sądowych tj. innego biegłego specjalisty z zakresu psychiatrii oraz biegłego specjalisty z zakresu psychologii albowiem sprawa była dostatecznie wyjaśniona do rozstrzygnięcia.

Sąd zważył, co następuje:

W myśl art. 4 ust. 2 ustawy z 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011r., nr 127, poz. 721 tekst jedn.) do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej lub wymagającą czasowej albo częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych.

Standardy w zakresie kwalifikowania do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności określa rozporządzenie MGPIPS z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (Dz. U. z 2003 r., nr 139, poz. 1328). W myśl § 30 tegoż rozporządzenia standardy te zawierają kryteria określające naruszenie sprawności organizmu powodujące:

1) czasową pomoc w pełnieniu ról społecznych, co oznacza konieczność udzielenia pomocy, o której mowa w § 29 ust. 1 pkt 3, w okresach wynikających ze stanu zdrowia;

2) częściową pomoc w pełnieniu ról społecznych, co oznacza wystąpienie co najmniej jednej okoliczności, o których mowa w § 29 ust. 1 pkt 3.

Zgodnie zaś z wyżej wymienionym przepisem § 29 ust. 1 pkt. 3 konieczność udzielania pomocy, w tym również w pełnieniu ról społecznych oznacza zależność osoby od otoczenia, polegającą na udzieleniu wsparcia w czynnościach samoobsługowych, w prowadzeniu gospodarstwa domowego, współdziałania w procesie leczenia, rehabilitacji, edukacji oraz w pełnieniu ról społecznych właściwych dla każdego człowieka, zależnych od wieku, płci, czynników społecznych i kulturowych. Chodzi tu przy tym o długotrwałą pomoc, co oznacza konieczność jej sprawowania przez okres powyżej 12 miesięcy (ust. 2).

Z przepisów powyższych wynika zatem, że do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności zalicza się osoby, które są niezdolne do jakiegokolwiek pracy zarobkowej lub mogą pracować jedynie w warunkach pracy chronionej lub też wymagają czasowej całkowitej (tj. we wszystkich aspektach funkcjonowania społecznego) pomocy w pełnieniu ról społecznych albo też wymagają częściowej długotrwałej (tj. nieprzerwanej przez okres 12 m-cy) pomocy w pełnieniu tych ról.

Z zebranego w sprawie materiału dowodowego wynika, że stan zdrowia wnioskodawczyni uzasadnia zaliczenie jej do osób z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności. Jest ona bowiem częściowo zależna od otoczenia gdyż wymaga pomocy w pełnieniu ról społecznych, polegającej na udzieleniu wsparcia w czynnościach samoobsługowych i w komunikowaniu z otoczeniem oraz współdziałania w procesie leczenia, rehabilitacji oraz edukacji.

Wobec powyższego, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 kpc Sąd zmienił zaskarżone orzeczenie Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w (...) z dnia (...)r. i zaliczył wnioskodawczynię – **zgodnie z żądaniem jej przedstawiciela ustawowego** - do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności, ustalając, iż przyczynę niepełnosprawności stanowi schorzenie oznaczone symbolem 01 – U oraz że ustalony stopień niepełnosprawności, datujący się od dnia 09.03.2015 r. (ukończenia 16 lat) ma charakter okresowy do dnia 30.04.2019 r. (pkt I wyroku).

Jeśli chodzi o wskazania 7 i 8, zawarte w orzeczeniu (...) ds. Orzekania o Niepełnosprawności w L. to w myśl art. 6b ust. 2 ww. ustawy w orzeczeniu powiatowego zespołu, poza ustaleniem niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności, powinny być zawarte wskazania dotyczące w szczególności:

1) odpowiedniego zatrudnienia uwzględniającego psychofizyczne możliwości danej osoby;

2) szkolenia, w tym specjalistycznego;

3) zatrudnienia w zakładzie aktywności zawodowej;

4) uczestnictwa w terapii zajęciowej;

5) konieczności zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze oraz pomoce techniczne, ułatwiające funkcjonowanie danej osoby;

6) korzystania z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji, przez co rozumie się korzystanie z usług socjalnych, opiekuńczych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych świadczonych przez sieć instytucji pomocy społecznej, organizacje pozarządowe oraz inne placówki;

7) konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji;

8) konieczności stałego współdziałania na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji;

9)spełniania przez osobę niepełnosprawną przesłanek określonych w art. 8 ust. 3a pkt 1 i 2 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2012 r. poz. 1137, z późn. zm.).

Analiza przepisów ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych prowadzi jednak do wniosku, iż pozytywne wskazanie, o którym mowa w punkcie 7 jest orzekane wobec małoletnich, którzy nie ukończyli 16 roku życia i zostali zaliczeni do osób niepełnosprawnych. Wskazanie to mieści się także w definicji **znacznego** stopnia niepełnosprawności, zawartej w art. 4 ust. 1 ustawy o rehabilitacji. Zgodnie z tą regulacją do znacznego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej i wymagającą, w celu pełnienia ról społecznych, stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innych osób w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji. Przy czym art. 4 ust. 4 stanowi, iż niezdolność do samodzielnej egzystencji oznacza naruszenie sprawności organizmu w stopniu uniemożliwiającym zaspokajanie bez pomocy innych osób podstawowych potrzeb życiowych, za które uważa się przede wszystkim samoobsługę, poruszanie się i komunikację.

Z powyższego wynika, że nie orzeka się o wskazaniu 7 wobec osób, które ukończyły 16 lat. Co więcej nie ma możliwości pozytywnego orzeczenia takiego wskazania wobec osoby zaliczonej do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności gdyż prowadziłoby to wewnętrznej sprzeczności orzeczenia o stopniu niepełnosprawności. Ustalenie, że małoletnia wymaga stałej opieki i pomocy innych osób w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji implikowałoby bowiem zaliczenie jej do znacznego stopnia niepełnosprawności. Tego jednak w niniejszym postępowaniu nie domagała się nawet sama strona odwołująca się. Jak widać nie rozumie ona ww. implikacji.

Z kolei jeśli chodzi o wskazanie nr 8 to z samego jego literalnego brzmienia wynika, iż odnosi się ono do dziecka, a za takie w myśl przepisów, dotyczących orzekania o niepełnosprawności jest uważana osoba która nie ukończyła 16 roku życia. Takie bowiem osoby zgodnie z art. 4a ust. 1 są zaliczane do osób niepełnosprawnych. Zasady orzekania o niepełnosprawności u osób które nie ukończyły 16 roku życia są uregulowane w rozp. MPiPS z dnia 01 lutego 2002 r. w sprawie kryteriów oceny niepełnosprawności u osób w wieku do 16 roku życia (Dz. U. z 2002 r. Nr 17, poz. 162). Wnioskodawczyni była traktowana jako dziecko do dnia 09.03.2015 r. tj. do ukończenia 16 roku życia i wówczas była zaliczona do osób niepełnosprawnych wraz z orzeczeniem wskazania nr 8. Obecnie jednak nie może być mowy o orzeczeniu wobec niej wskazania 8 albowiem małoletniej jako osoby mającej ukończony 16 rok życia takie wskazanie w ogóle nie dotyczy.

Z tych względów odwołanie zakresie wskazań 7 i 8 jako niezasadne podlegało oddaleniu na podst. art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. i (pkt II wyroku).